

**МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ
II ТУРУ
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ
СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ РОБІТ
З НАПРЯМКУ
„ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЯ”**

19-20 березня 2018 р.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ
II ТУРУ
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ
СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ РОБІТ
З НАПРЯМКУ
„ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЯ”**

19-20 березня 2018 р.

ББК 26.23

М 34

УДК 551.5:556:631.92:631.95

Матеріали науково-практичної конференції за результатами II туру Всеукраїнського конкурсу наукових студентських робіт з напрямку «Гідрометеорологія» – Одеса: ОДЕКУ, 2018. – 72 с.

В збірнику представлені матеріали науково-практичної конференції з підведення підсумків II туру Всеукраїнського конкурсу наукових студентських робіт, які представляють найкращі студентські роботи в області гідрометеорології в 2017-2018 рр.

Редактор: д.геогр.н., проф. Тучковенко Ю.С.

© Одеський державний
екологічний університет, 2018

ЗМІСТ

<i>ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ</i>	5
<i>ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ РОБІТ З НАПРЯМКУ “ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЯ”</i>	6
Склад конкурсної та апеляційної комісії.....	8
Білоус А.О., Тесленко В.С., Рибалова О.В. Прогноз екологічного стану річки Уди з урахуванням кліматичних змін.....	10
Бузницький Б.С., Решетченко С.І. Вплив сонячної радіації на температурний режим України.....	14
Інтролігатор О.А., Семенова І.Г. Оцінка імовірності гроз з використанням параметрів нестійкості атмосфери на основі даних об’єктивного аналізу.....	18
Кожем’якін Д.В., Чорноморець Ю.О. Водний баланс басейнів річок Дністра до міста Заліщики.....	22
Линюк Р.В., Федонюк В.В. Дослідження змін агрокліматичних чинників на Волині у ХХІ ст. в умовах глобального потепління.....	28
Марків В.О., Булава Л.М. Особливості показників клімату Полтави у 2017 році.....	32
Тесленко В.С., Рибалова О.В. Визначення впливу природних і антропогенних чинників на екологічний стан річки Оскіл в Харківській області.....	36
Гарсія Камачо Ернан Улліанодт, Сільва Рубіо Луїс Антоніо, Васильківський І.В. Система контролю водних об’єктів	39
Хмелевський Д.О., Смирнова В.Г. дослідження льодових процесів та льодових явищ на р. Ворскла.....	43
Черниченко А.В., Гончарова Л.Д. розподіл місячної кількості опадів за кластерами у холодний період на території України.....	47
Чернова К.В., Решетченко С.І. оцінка метеорологічних умов на аеродромі Чугуїв (Харківська область) у теплий період року.....	51

Тесленко В.С., студентка

Науковий керівник: *Рибалова О.В.*, канд. техн. наук, доц.

Національний університет цивільного захисту України

ВИЗНАЧЕННЯ ВПЛИВУ ПРИРОДНИХ І АНТРОПОГЕННИХ ЧИННИКІВ НА ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН РІЧКИ ОСКІЛ В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Екологічний стан річки Оскіл в останні роки суттєво погіршився, тому дослідження причин забруднення водотоків басейну є дуже актуальною задачею, вирішення якої спрямовано на розробку науково – обґрунтованих заходів щодо покращення якісного стану водних об'єктів.

На екологічний стан водних об'єктів впливає багато факторів: антропогенне навантаження, кліматичні чинники, ландшафтно-екологічні та фізико-географічні особливості річкових басейнів.

Глобальне потепління торкнулось більшості країн світу, в тому числі й України, що призводить до виникнення надзвичайних ситуацій. Аналіз надзвичайних ситуацій, протягом яких стала загибель риби на водосховищах Харківської області показав, що основною причиною цих явищ є погіршення екологічного стану водних об'єктів, зміни гідрологічного режиму та потепління клімату [1]. Дослідження впливу змін клімату в межах Харківської області на екологічний стан річки Оскіл є надзвичайно актуальною задачею при розробці заходів щодо попередження надзвичайних екологічних ситуацій на водних об'єктах.

Басейн р. Оскіл є має транскордонне значення, бо протікає в межах двох країн – Росії та України.. Загальна довжина річки – 472 км, з них 290 км протікає територією Харківської області. Загальна площа водозбору – 14800 км², з них 3830 км² знаходяться в Харківській області.

За даними аналітичного контролю якості поверхневих вод Харківської області за середньорічними показниками за період з 1977 по 2014 рік було обчислено екологічний індекс з урахуванням коефіцієнту водності.

Як показують результати оцінювання екологічного індексу за новою методикою [2] екологічний стан річки Оскіл за найгіршими показниками відповідає 3 класу, 5 категорії (посередній стан), але індекс хімічних трофо-сапробіологічних показників ($I_{TC\text{серед}}$) відповідає 7 категорії (V клас — дуже поганий стан). Тому визначення причин забруднення басейну річки Оскіл є дуже важливою задачею.

Необхідно відзначити, що скид стічних вод зменшився більше ніж в 6 разів з 1986 року (12,2 млн.м³) до 2014 року (1,947 млн.м³) (рис.1).

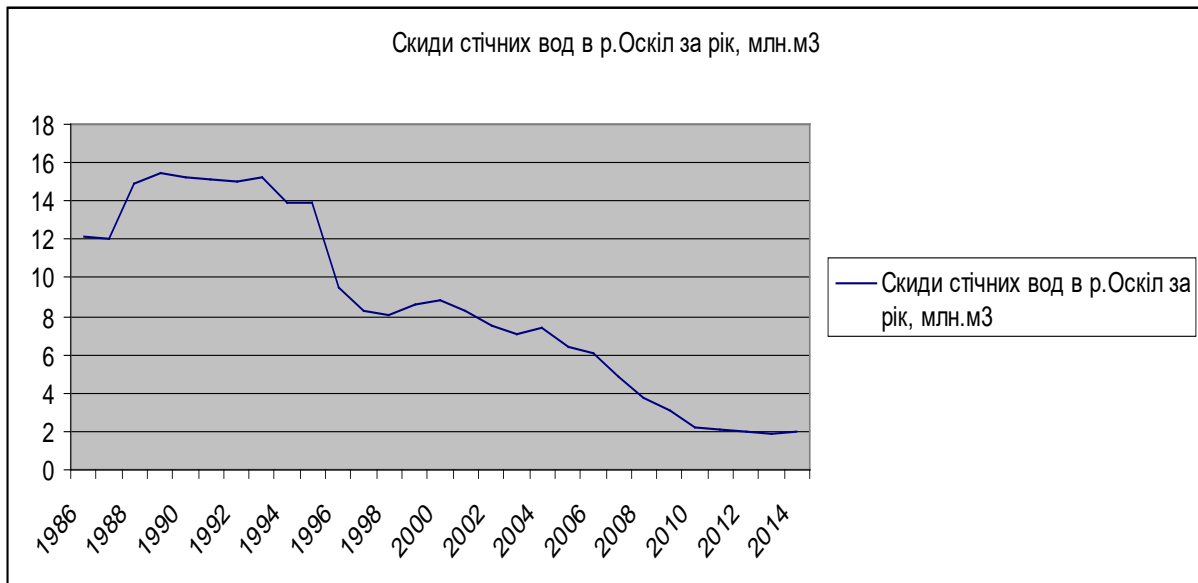

Рисунок 1 – Динаміка водовідведення в р. Оскіл з 1986 по 2014 рік

Значення кореляції впливу скидів стічних вод на екологічний стан річки Оскіл в Харківській області складає 0,4. Аналіз впливу скидів стічних вод на екологічний стан річки Оскіл в Харківській області показав необхідність враховувати також зміни клімату і інші природні чинники при розробці природоохоронних заходів.

Підвищення температури повітря, особливо в літній період приводить до порушеннями кисневого режиму, тому визначення тенденцій змін клімату є надзвичайно важливою задачею [1].

Аналіз даних метеорологічних спостережень за останні 60 років показує, що клімат Харківської області на цей час знаходиться в стадії змін, причиною яких значною мірою є природні фактори, а також антропогенний тиск на навколишнє природне середовище. Ці зміни призводять до екстремальних метеорологічних і кліматичних явищ, і як наслідок – до несприятливих умов для життя і діяльності людини, порушення екологічної стійкості природних екосистем [3].

Аналіз динаміки температури повітря показав, що в цілому за останні 60 років виявляється тенденція до незначного зростання середньорічних температур.

Спостереження за кількістю середньорічних опадів в Харківській області за даними Держкомгідромету з 1969 по 2016 роки та побудова прогнозної моделі показала, що передбачається незначне зменшення кількості опадів з 523 мм у 1969 році до 504,8 мм у 2022 році. Побудова кореляційної залежності між середньорічними опадами та модулем стоку в річці Оскіл за період з 1969 року по 2014 рік також показали її дуже високу кореляцію – 0,99.

Аналіз водокористування басейну річки Оскіл показав, що за період з 1986 року по 2014 рік скид стічних вод зменшився більше ніж в 6 разів (з 12,2 млн.м³ до 1,947 млн.м³). Дослідження коливання витрати води в річці Оскіл за період 90 років з 1924 року по 2014 рік показало, значних змін не відбувається, але за період з 1994 по 2014 рік середньорічна витрата води значно зменшилась з 56,9 м³/с в 1994 році до 25,4 м³/с в 2014 році.

Це явище пояснюється як зменшенням обсягів скидання стічних вод від точкових джерел забруднення, так і зменшенням обсягів поверхневого стоку в зв'язку з потеплінням клімату і зменшенням середньорічної кількості опадів в Харківській області

Побудова моделі багатофакторним кореляційно – регресійним аналізом показала, що найбільше впливають на якісний стан річки Оскіл скиди стічних вод і підвищення середньорічної температури. Це означає, що при розробці заходів щодо покращення якісного стану басейну річки Оскіл необхідно звернути увагу на зменшення скидів стічних вод.

Список використаної літератури

1. Рибалова, О.В. Аналіз причин виникнення надзвичайних ситуацій масової загибелі риби в Харківській області [Текст] / О.В. Рибалова, С.В. Белан.,// Восточно-Европейский журнал передовых технологий – Харьков, 2012. – № 6/10 (60). – С. 17-21
2. Методика екологічної оцінки якості поверхневих вод за відповідними категоріями [Електронний ресурс]: проект / А. В. Гриценко, О. Г. Васенко, Г. А. Верніченко [та ін.]. – Режим доступу: http://www.niier.kharkov.ua/sites/default/files/metodika_2012_14_0.doc
3. Рибалова О. В. Визначення впливу природних умов на екологічний стан річки Оскіл [Текст] / О. В. Рибалова, Г.В. Коробкова // Materials of the XII International scientific and practical conference, “Science and civilization”. – 2016. Volume 16.– P, 37 – 40